سورية
جريدة يومية سياسية حرة
صاحب الامتياز ورئيس التحرير المسؤول
وانس يازجيان
حلب ص. ب ٨١٤ هاتف ١٤٦٣٢

ՍՈՒՐԻԱ
ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԵՌԱՁԱՅՆԻ ԹԻՒ 14632, ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ ԹԻՒ 814

ԺԴ. ՏԱՐԻ
ԹԻՒ 60 [4173]
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ,
26 ՕԳՈՍՏՈՍ 1959

ԳԻՆ՝ 15 Ս. Դ.

ՍՈՎԵՏՆԵՐԸ ՄԱՐԴ ՄԸ ՊԻՏԻ ՂՐԿԵՆ ԱՐԲԱՆԵԱԿՈՎ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Կը սպասուի որ Ս. Միութիւնը այլ մարդ մը ղրկէ տիեզերք, նոր արբանեակով մը։

Անոնք մարդը պիտի ղրկեն Խրուշչովի Ամերիկա այցելութեան ընթացքին։

Այս յայտարարութիւնը ըրած է Թեքսասի օդուժի վարժարանի տնօրէն Տոքթ. Հուպըրթս Սթրուկհոլտ։

ՖՐԱՆՍ. ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԵՆ ՏԸ ԿՈԼԻ ՈՐ ՏԵՍԱԿՑԻ ԽՐՈՒՇՉՈՎԻ ՀԵՏ

ՓԱՐԻԶ.— Երէկ ճառ մը խօսելով Ֆրանսայի վարչապետ Տըպրէ խօսքը Ֆրանսայի դաշնակիցներուն ուղղելով յայտարարեց թէ կարելի չէ մէկ կողմէն հակառակիլ Ֆրանսայի Ալժերիոյ մէջ վարած քաղաքականութեան, միւս կողմէ դաշնակից մնալ Ֆրանսայի։

Տըպրէ աւելցուց թէ Ֆրանսայի դաշնակիցները չեն ըմբռներ Ֆրանս. քաղաքականութիւնը, ինչ որ զինք կը մղէ անցեալ շաբաթ իր խօսած ճառը ամէն շաբաթ մէյ մը կրկնելու, թէ «Մենք օտարներուն եւ մասնաւորաբար մեր բարեկամներուն պիտի չթոյլատրենք որ անոնք միջամուխ ըլլան մեր ներքին հարցերուն ու հակառակին մեր արտաքին քաղաքականութեան»։

ՓԱՐԻԶ.— Եունայթըտ Փրէս լրատու գործակալութիւնը կը յայտարարէ թէ երբ Տը Կոլ այսօր իր հանգստարանէն Փարիզ վերադառնայ պիտի հրաւիրէ իր նախարարները որ Չորեքշաբթի երեկոյեան կայանալիք խորհրդաժողովին իրենց տեսակէտը գրաւոր կերպով ներկայացնեն իրեն, Ալժերիոյ հարցին առնչութեամբ որդեգրուելիք քաղաքականութեան շուրջ։

Տը Կոլ, յաջորդ օրը, Հինգշաբթի, Ալժերիա պիտի մեկնի տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու համար կացութիւնը, ինչպէս նաեւ ան տեղւոյն ֆրանսացիներուն, մասնաւորաբար փոքր սպաներուն կարծիքը պիտի շօշափէ թէ Ալժերիոյ պատերազմը շարունակելը Ֆրանսայի համար նպաստաւո՞ր է թէ ոչ....

Նոյն գործակալութիւնը կ'աւելցնէ թէ Տը Կոլ Նախագահ Այզընհաուըրէն պիտի պահանջէ որ Միացեալ Նահանգները զօրավիգ կանգնին Ֆրանսայի, Ալժերիոյ հարցին առնչութեամբ։

ՓԱՐԻԶ.— Ըէօթըր գործակալութիւնը այս առթիւ կը հեռագրէ թէ ֆրանսացի նախարարներէն ոմանք կը պահանջեն որ Նախագահ Տը Կոլ անձնական խորհրդակցութիւններ ունենայ վարչապետ Խրուշչովի հետ, ինչպէս նաեւ համաձայն են այն կարծիքին թէ պէտք է հրաւիրել Սովետ վարչապետ Խրուշչովը, Փարիզ այցելելու, Միացեալ Նահանգներէն իր վերադարձի ճամբուն վրայ։

Իսկ նախարարներէն ոմանք ալ Տը Կոլին կ'առաջարկեն որ, ինք ալ բրիտ. վարչապետ Մաք Միլընի օրինակին հետեւի, եւ առաջիկայ աշնան Մոսկուա այցելէ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԹԵՄԻ ԿՈՐՈՎԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՇԱՒԱՐՇ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ԽԻՍՏ ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ
ՀԱՅՈՑ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ

Դամասկոս, 21 Օգոստոս, 1959

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԱՌ ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԹԵՄԻ
ԱՍՏ

1.— Արաբ Միացեալ Հանրապետութեան Հիւսիսային Նահանգի Ուսման եւ Կրթութեան Նախարարութիւնը տարւոյս Յուլիս եւ Օգոստոս ամիսներու ընթացքին հրապարակած շրջաբերականներով կը շօշափէր օտար լեզուներու, կրօնական դասերը արաբերէն աւանդելու եւ այլն խնդիրներ, որոնք հայերէն լեզուի վերաբերմամբ այս նահանգի հայ քաղաքացիներուն մօտ շփոթութեան եւ վրդովման պատճառ հանդիսացան։

2.— Մենք Թեմիս— Համս, Համա, Հաւրան Արաբ Լեռնաշխարհի, մայրաքաղաքի Ազգ. Վարժարաններու արտօնատէրի հանգամանքներով եւ Հ. Բ. Ը. Միութեան Դամասկոսի Սահակեան Վարժարանի Հոգաբարձութեան եւ յանուն Հալէպի Հայ Վարժարանաց անձամբ խնդրանօք եղող Տիար Աքիշեանի դիմումին ընդառաջելով, այս շաբթուան ընթացքին երկիցս այցելեցինք Ուսման եւ Կրթութեան Նախարարութեան այս խնդրոյ առնչութեամբ՝ եւ տեսակցեցանք աւագ պաշտօնեաներու եւ նոյնինքն Նորին Վսեմ. Նախարար Ամճատ Թարապլուսիի հետ։

3.— Այս առթիւ յուզեցինք հետեւեալ երկու հարցերը.

Ա.— Դամասկոսի Ազգ. Ս. Թարգմանչաց վարժարանի երկրորդ պետական ուսուցչի յատկացում — նկատելով, որ 1959—1960 կրթաշրջանին արաբերէնով վեցերորդ դասարանի մը կազմութիւնը պարտադիր է պետական օրէնքով, եւ դարձեալ նկատելով, որ աւելի քան հինգ հարիւր աշակերտներ ունեցող վարժարանին յատկացուած պետական նիւթական նպաստ ու մէկ ուսուցիչ մը եւս յատկացնել. Նա ըսաւ, թէ յառաջիկային պետական ուսուցիչներու յատկացումը պիտի կատարուի նոր դրութեամբ, ըստ որում նկատի պիտի առնուին իւրաքանչիւր վարժարանի աշակերտաց թիւերը—ատատ—դասարանները—սուֆուֆ—համասեռութիւնը եւ պետական քննիչաց տեղեկագիրները—թագրիր—։

Այս արդար դրութիւնը մեծ յոյս կը ներշնչէ երկրորդ եւ նոյնիսկ աւելի պետական ուսուցչի մը յատկացման դրական արդիւնքի տեսակէտէն։

Բ.— Հայերէն լեզուի եւ կրօնական դասերը հայերէնով աւանդելու հարցը։

Սուրիական Սահմանադրութեամբ եւ 13—3—1936ի թիւ 60 Հիմնական Օրէնքով երաշխաւորուած պաշտօնական եւ կրօնական Համայնքներէն մէկն է Հայ Համայնքը, որուն լեզուն է հայերէնը։ Ըստ յիշեալ օրէնսդրական տրամադրութեանց կրօնական ազատութեան հիման վրայ, իւրաքանչիւր համայնք իր եկեղեցին, կազմակերպութիւնները, բարեսիրական եւ կրթական հաստատութիւնները ունի, եւ այս վերջիններուն մէջ կը կրթուին եւ կը թրծուին համայնքներու նոր սերունդները իրենց մայրենի լեզուով։ Ըստ այսմ, մինչ կարգ մը համայնքներու լեզուն արաբերէն է, մերինը հայերէն է ատոնց պաշտամունքի, եւ կրթական աւանդներուն։ Որով կարելի չէ նոյնիսկ երեւակայել, որ մեր բարեխնամ պետութիւնը, արդարադատ եւ անխտրական, ուզէր սահմանափակումներու ենթարկել հայկական վարժարանները, եւ մեր համայնքը զրկել իր դարաւոր իրաւունքներէն։ Մանաւանդ որ անյիշատակ տարիներէ ի վեր հաստատուած ենք այս հայրենիքին մէջ, որուն բնիկ տարրերն ենք, եւ ոչ թէ օտար, օտարի բռնապետութեան դառնութիւնը ճաշակեցինք մեր արաբ եղբայրներու հետ միասին, եւ անոր դէմ ծառացանք ալ ի բոլոր ի պաշտպանութիւն մեր նուիրական եւ հասարակաց հայրենիքին։ Իսկ արաբերէնի հանդէպ մեր ունեցած սիրոյ փաստը վկայ են անցեալ տարի պետական քննութեան ներկայացած մեր 14 աշակերտները, որոնք յաջողեցան ամբողջութեամբ։ Իբր հաւատարիմ հպատակներ եւ գիտակից քաղաքացիներ կը սիրենք արաբերէնը եւ կը սորվինք զայն, գործնականապէս մասնակցելու համար հայրենիքի վերելքին եւ ծաղկման։ Եւ կը սիրենք յիշել, որ հայերէնը կը նկատուի ոչ թէ օտար, այլ բնիկ, տեղական լեզուներէն մէկը։

Վսեմ. Նախարարը յայտարարեց այնքան սիրալիր կերպով.

— Հայերը այս երկրին լաւագոյն տարրերէն են. Հայերէնը տեղական լեզու է. մեր հայ եղբայրներու փոքրիկներէն պէտք չ'ըլլայ, միայն թէ արաբերէնն է պաշտօնական լեզուն, որուն ալ կ'ընծայէք պէտք եղած կարեւորութիւնը. արդէն եւ։

Ջերմօրէն հաղորդելով առ ի գիտութիւն, մնամք հայրաբար սիրոյ ողջունիւ։

Աղօթարար
ՇԱՒԱՐՇ ԵՊԻՍԿ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ
Առաջնորդ Դամասկոսի Թեմի

ՍԻՈՆԻՍՏ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԺԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Կ'ՈՒԶԵՆ ԽՐՈՒՇՉՈՎԻ ՀԵՏ ՏԵՍԱԿՑԵԼՈՒ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐ

ՀԱՐՑԵՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵԼՈՒ ԱՆՈՐ ՀԵՏ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— «Աս. բաժ» թերթը կը գրէ.

«Ամերիկայի մէջ գտնուող Սիոնիստ կազմակերպութիւնները Ամերիկ. Արտաքին նախարարութենէն խնդրեցին որ օգնէ իրենց ժամադրութիւն մը ստանալու վարչապետ Խրուշչովի հետ տեսակցելու համար, երբ այս վերջինը Միացեալ Նահանգները այցելէ Սեպտեմբերի 15ին։

Սիոնիստ կազմակերպութիւնները այս առաջարկը ներկայացուցին Ամերիկայի սիոնիստ պետ Նահում Կոլտմանի միջոցաւ, ամերիկ. արտաքին նախարարի օգնական Միսթըր Քոհլըրի, որ կը հսկէ Խրուշչովի Ամերիկայի մէջ կատարելիք այցելութեան յայտագրին։

Միսթըր Քոհլըր Տքթ. Կոլտմանի թելադրած է որ Ուաշինկթընի սովետ. դեսպանատան ալ դիմում կատարէ, թերեւս նման ժամադրութիւն մը կազմակերպելը անոնց համար աւելի հեշտ ըլլայ, միեւնոյն ատեն խոստանալով որ իր կարելին պիտի ընէ նման ժամադրութիւն մը յաջողցնելու համար։

Սիոնիստ ղեկավարները այս այցելութեան ընթացքին երկու կարեւոր հարցեր պիտի արծարծեն Սովետ վարչապետին հետ։

1.— Արտօնել Ռուսիոյ հրեաներուն Իսրայէլ գաղթել, առանց ոեւէ պայմանի։

2.— Սովետ Միութեան բարեկամական քաղաքականութիւնը արաբներուն հետ....

Այս հարցը ծնունդ առաւ Սիոնիստներու վերջին համագումարին, որ տեղի ունեցաւ Սթոքհոլմի մէջ, եւ զայն ներկայացուց Իսրայէլի կառավարութեան, որ մեծ խանդավառութեամբ գիմաւորեց զայն, ու վարչապետ Պէն Կուրիոն Տքթ. Կոլտմանի գրած իր պատասխանին մէջ կ'ըսէ.—

«Եթէ երբեք Ամերիկայի Սիոնիստները կարենան Ռուսիոյ հրեաներուն գաղթը ապահովել դէպի Իսրայէլ, ինչպէս նաեւ կարենան փոփոխութեան ենթարկել Սովետներուն բարեկամական քաղաքականութիւնը արաբներու նկատմամբ, ու զայն թշնամական քաղաքականութեան մը վերածեն, մեծագոյն ծառայութիւնը մատուցած կ'ըլլան Իսրայէլի»։

Սակայն մինչեւ այս պահը սիոնիստները տակաւին պատասխան չեն ստացած ոչ Ամերիկ. արտաքին նախարարութենէն, եւ ոչ ալ Ուաշինկթընի Սովետ դեսպանատունէն։

ԽՐՈՒՇՉՈՎԻ ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԸ

ԱՏԵՆԱՈՒԸՐԻՆ

ՊՈՆ.— Վարչապետ Ատենաուըրի մօտիկ անձնաւորութիւններ մերժեցին սակայն տեղեկութիւն տալ այն նամակին մասին զոր երկու օր առաջ ղրկուած էր Սովետ Վարչապետ Խրուշչովի կողմէ, Պերլինի հարցին առնչութեամբ։

Նոյն շրջանակները կ'ըսեն թէ վարչապետ Ատենաուըր այս նամակին բովանդակութիւնը պիտի հաղորդէ արեւմտեան դաշնակիցներուն, ապա պիտի հրատարակէ անոր բովանդակութիւնը։

Կ'ըսուի թէ վարչապետ Խրուշչով իր նամակին մէջ նոր առաջարկ մը ներկայացուցած է Պերլինի հարցին լուծման համար, ինչպէս նաեւ Սովետ Միութեան տեսակէտը պարզած է այդ հարցին առնչութեամբ։

ՎԱՐՉ. ՆԵՀՐՈՒ ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ

ԵՒ ՓԱՔԻՍՏԱՆ Կ'ԱՅՑԵԼԷ

ՆՈՐ ՏԵԼՀԻ.— Իրազեկ շրջանակներ յայտարարեցին թէ վարչապետ Նեհրու Սեպտեմբեր ամսուն ընթացքին Աֆղանիստան եւ Փաքիստան պիտի այցելէ։

ԻՐԱՆԻ ՇԱՀԸ

ՅՈՐԴԱՆԱՆ Կ'ԱՅՑԵԼԷ

ԱՄՄԱՆ.— Իրանի Շահը Հոկտեմբեր ամսուն ընթացքին Ամման պիտի այցելէ եւ մէկ շաբաթ պիտի մնայ, Վեհապետ Հիւսէյնի հրաւէրով։

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԲԱԽՈՒՄՆԵՐ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԹԱՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՊԷՅՐՈՒԹ.— Անցեալ գիշեր արիւնալի կռիւներ տեղի ունեցան երկու կուսակցութիւններու անդամներուն միջեւ, Նոր Թաղամասին մէջ։

Ապահովութեան ուժերը անմիջապէս միջամտեցին, կռուողներուն մէկ մասը ձերբակալեցին, իսկ վիրաւորեալները ալ հիւանդանոց փոխադրեցին։

ՊԷՅՐՈՒԹ.— Ապահովութեան ուժեր անցեալ օր պաշարեցին Էշրէֆիէ թաղը ուր ձերբակալեցին Փորէս Արթին անուն անձը, որուն համար կ'ըսուի թէ Պէյրութի թաղերուն մէջ պայթուցիկներ նետող անձինքներու գլխաւոր պետն է։

ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ

ՓՈՐՁԵՐՈՒ ՎՏԱՆԳԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ամերիկ. Հիւլէի Յանձնախումբը իր տեղեկագիրը ներկայացուց Քոնկրէսին։

Տեղեկագրին մէջ յիշուած է թէ վերջին քանի մը տարիներուն ընթացքին տեղի ունեցած կորիզային զէնքերու նետումներով, Հիւլէի մասնիկներ, որոնք որ աւելի կը տարածուին մարդոց մարմնին մէջ, եւ եթէ երբեք այդ փորձերը շարունակուին, բովանդակ մարդկութիւնը ամլութեան պիտի դատապարտուի։

Յանձնախումբը ի վերջոյ կը թելադրէ ամէն գնով դադրեցնել հիւլէական փորձերը՝ որոնք կը սպառնան բովանդակ մարդկութիւնը փճացնել։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

- ԴԱՄԱՍԿՈՍ.— Ամառնային արձակուրդը վերջանալէ ետք, Սեպտեմբերի առաջին շաբաթը իրենց աշխատանքներուն պիտի սկսին կեդրոնական կառավարութեան յանձնախումբերն են, Կեդրոնական Գործադիր Յանձնախումբը որուն կը նախագահէ Զաքարիա Մուհիէտտին, Կեդրոնական Տնտեսական Յանձնախումբը որուն նախագահն Մարաջախտ Ամեր, Կեդրոնական Օրէնսդրական Յանձնախումբը, որուն նախագահն է Աքրամ Հօրանի եւ Կեդրոնական Ընդհանուր Ծառայութիւններու Յանձնախումբ, նախագահութեամբ Հիւսէյն Շաֆիիի։

- ԴԱՄԱՍԿՈՍ.— Սուրիական գօտի Ազգ. Տնտեսութեան Նախարար Խալիլ Քալլաս երէկ յայտարարեց թէ Գործադիր իշխանութիւնը որոշեց արտօնել ցորենի առեւտրականներուն որ իրենց ուզածին չափ արմտիք ներածեն, եւ այս ներածումը միայն Արմտիքի Դրամատնակին չվերապահուի։

- ԴԱՄԱՍԿՈՍ.— Վաղը Թեհրանէն Գահիրէ կը հասնին 26 ամերիկացիներու խումբ մը, որոնք մասնագէտներ են արտաքին քաղաքականութեան, պաշտպանութեան եւ հաղորդակցական հարցերու։ Անոնց մէջ կը գտնուին երկու տիկիններ, այս խումբը շրջապտոյտի ելած է Միջին Արեւելքի մէջ, ուսումնասիրելու համար միջազգային հարցերը։

Մասնագէտները 7 օր պիտի մնան Գահիրէի մէջ, որուն ընթացքին պիտի տեսակցին Արտաքին, Տնտեսական եւ այլ նախարարութիւններու պատասխանատուներուն հետ։

Անոնք Օգոստոս 31ին պիտի այցելեն Փոր Սաիտ։

- ԴԱՄԱՍԿՈՍ.— Քարաչիէն հասած լուրերու համաձայն, Փաքիստանի պետական շրջանակները կը կարծեն թէ նախագահ Նասէր Հնդկաստան այցելէ առաջ հաւանաբար Քարաչի այցելէ, նկատի ունենալով որ Փաքիստանի նախագահը ամիսներ առաջ հրաւիրած էր նախագահ Նասէրը Փաքիստան այցելելու։

- ԴԱՄԱՍԿՈՍ.— Այս շաբաթ Գահիրէ կը ժամանէ Սովետ նոր դեսպանը որ կը փոխարինէ նախկին դեսպան Քիսելեւի։

- ԴԱՄԱՍԿՈՍ.— Այս Հինգշաբթի Գահիրէ կը վերադառնայ Ամերիկ. դեսպան Ռէյմոնտ Հէր, որ աւելի քան երկու ամիսէ ի վեր Ուաշինկթընի մէջ թէեւ արձակուրդը կ'անցնէր թէ իր կառավարութեան հետ կը խորհրդակցէր Գահիրէ-Ուաշինկթըն յարաբերութիւններուն շուրջ։

ԲՈՐՈՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԲՈՒԺՈՒԻ՞

ԲԺԻՇԿ Յ. Ն.

Բորոտութիւնը ո՞ր աստիճան տարափոխիկ է։ Ժամանակին, բորոտին դպած ամէն առարկան վարակիչ կը կարծուէր։ Ներկայիս մասին թէ այս հիւանդութեան պալիկը շատ դժուարաւ փոխանցուի։ Նոյնիսկ ստուգուած է թէ մանուկ տարիքը անցնողներ, բորոտութենէ վարակուելու անկարելիութեան մէջ կը գտնուին։ Կ՚ենթադրուի թէ բորոտութիւնը թոքախտէն հարիւր անգամ նուազ տարափոխիկ է, որքան այս երկու հիւանդութիւններուն պալիկները իրարու կը նմանին։

Մանիլի մէջ, Սէն Լազար հիւանդանոցին Տոքթ. Ռոտրիկ վկայութեամբ, այս հաստատութիւնը 260 տարիներու ընթացքին բորոտներ խնամած ըլլալով հանդերձ, ոչ մէկ բժիշկ, ոչ մէկ հիւանդապահուհի կամ օգնական հիւանդապահուհի այդ ախտէն վարակուած է։ Միացեալ Նահանգներու մէջ, ցամաքի վրայ բորոտները խնամող միակ հաստատութիւնը Լուիզիանա նահանգին Քարվիլ կը գտնուի։ Այս հիւանդանոցին 60 տարուան պատմութեան միջոցին, պաշտօնեաներէն միայն մէկ հոգի հիւանդացած է, այս վերջինին ալ տղայութեան ժամանակ բորոտութեան պալիկը ստացած ըլլալը հաստատուած։ Շատ անգամ ամուսնացած զոյգեր իրենց կեանքին կէսը միասին անցուցած ըլլալով հանդերձ, մին միւսին այդ հիւանդութիւնը չէ փոխանցած։ Քարվիլի մէջ բորոտ կին մը 16 զաւակի ծնունդ տուաւ։ Ոչ ամուսինը և ոչ ալ զաւակները իր ախտէն վարակուեցան։ Պատուաստումով, այդ պալիկը չափահասներու տալու 145 փորձեր չեն յաջողած։ Ցարդ արուեստական գետնի մէջ այդ պալիկը մշակելու ձեռնարկները ոչ մէկ դրական արդիւնք տուին, ինչպէս նաեւ անասուններու վրայ պատուաստումի բոլոր փորձերն ալ անյաջողութեան յանգեցան։ Ուստի բժշկական բացատրութեամբ այս հիւանդութիւնը միայն «թեթեւապէս փոխանցիկ» է։

Բորոտութեան մասնաւորապէս տղաքը և պատանիները կ՚ենթարկուին. բայց պզտիկ մը փոխանցուելու համար պէտք է որ բազմաթիւ անգամներ հիւանդութեան հետ շփման մէջ գտնուի։ Մասնագէտներու կարծիքով, պայմանաւ որ մանկութեան այս պայմանաւ որ մանկութեան այս պալիկը ստացած չըլլայ, [illegible] հաստատուած է թէ չափահաս մը անկէ չվարակուելու համար 100էն 99,9 յոյս ունի։

Ցարդ որոշապէս չէ հաստատուած թէ ինչպէս բորոտութիւնը կը փոխանցուի։ Կարծիքի մը համաձայն, հիւանդի հետ երկար շփում մը յետոյ քթային լորձնամաշկերը անոր պալիկին համար մուտքի դուռը կը ներկայացնեն։ Զոր օրինակ, մայր մը իր դիեցուցած զաւկին կրնայ բորոտութիւնը փոխանցել։ Սկզբնական վարակումէն և հիւանդութեան նշաններուն երեւումին մինչեւ անցած տեւողութիւնը մէկէն մինչեւանցած տեւողութիւնը մէկէն մինչեւ քանի տարի կը տարուբերի։ Այս ժամանակամիջոցին հիւանդութիւնը թաքուն կը մնայ, յանկարծ կը յայտնուի յաճախ ընդհանուր տկարութեան մը հետեւանքով, պալիկը կարծես կ՚արթննայ իր սոսկալի աւերները գործելու համար։ Արդի մասնագէտները կը համաձայնին հաստատելու համար թէ աւելի բարձր կեանքի մակարդակ մը, լաւագոյն սնունդ և առողջապահական բարելաւուած միջոցներ այդ հիւանդութեան պատնէշ մը կը կազմեն։

Քանի որ նորածինները ու տղաքը բորոտութիւնը առնելու համար մասնաւոր ընդունակութիւն մը ունին, վտանգաւոր է զանոնք վարակուած տան մը մէջ ձգել։ Այդ պատճառաւ է որ նորածինները կը բաժնեն իրենց բորոտ ծնողներէն ու մասնաւոր հաստատութիւններու մէջ կը մեծցնեն զանոնք։ Արժանթինի օրէնքով սոյն զգուշական միջոցը ստիպողական է։ Պրէզիլի եւ Փորթուգալի մէջ այսպիսի տղաք ուրիշներէ կ՚որդեգրուին կամ նմանապէս կառավարութեան կողմանէ կը խնամուին։

Քանիս Գէյթի մէջ բորոտ ծնողներու առողջ զաւակները յաճախ աւելի խնամակալութեան ներքեւ կը մեծնան։ Եթէ պէտք է հաւատք ընծայել այդ մասին հեղինակութեան տէր մարդոց վկայութեան, ծնողքէն անմիջապէս բաժնուած ոչ մէկ նորածին բորոտութենէ վարակուած է։

Անգամ մը որ բորոտութեան պալիկը գործի կը լծուի, ենթակային մարմնոյն բոլոր մասերուն կը տիրանայ, սակայն հիւանդութիւնը մասնաւոր տեղերու նախապատուութիւն կու տայ։

Ախտանշաններէն մեծ մասը ջղային և մորթային են։ Բորոտութեան շատ յառաջացած պարագաներու մէջ միայն կը հանդիպինք քիթի, ձեռքի և ոտքի մատներու յանկարծական կորուստներ։ Առաջին նշանները մաշկային արատներ են ուսերուն և սրունքներուն վրայ կազմուող և ընդհատաբար եկող տաքութեան նոպաներ։ Յետոյ, գինիի կարմրութեան փոքր ուռեր կ՚երեւին դէմքին ականջներուն և ծնօտներուն վրայ հետզհետէ անզգայութեան դատապարտելով։ Եթէ հիւանդութիւնը տասը տարի անխնամ ձգուի անբուժելի է, բայց երբ առաջին նշաններուն երեւումէն յետոյ անմիջապէս խնամուի ապաքինման յոյսերը շատ զօրաւոր են։

Երկար ատեն բորոտութեան դէմ գործածուած ամէնէն ազդեցիկ դեղը «Շոլմուկրա»ի իւղն էր։ Յաջողութեամբ փորձուած են նաեւ «Սուլֆոնամիտ»ի հիման վրայ դեղամիջոցներ։ Երկրորդ աշխարհամարտի վերջաւորութեան, «[illegible]» Տոքթ. Տովէր, որ Նիւ Եորքի մէջ, կը նշանակէ թէ նոր դեղ մը բորոտութեան դարմանումի համար լաւ արդիւնքներ կը խոստանայ։ 1941էն ի վեր վերջին գիւտերը բերնի կամ երակի ճամբով տրուելով գնահատելի ազդեցութիւններ ունին։

Հարաւային Ափրիկէ, Տիր Գանի մէջ, արտակարգ թիւով ապաքինումներ կը պատմեն։ Քանտալանա մֆամպեթի հիւանդանոցը նոյն դեղերուն երկու տարուան գործածութենէն յետոյ, իր հիւանդներուն 100էն 74ը առողջացած է և ալեր արձակելու ընթացքին մէջ 100էն 57 ապաքինման արձանագրուեցաւ։ Միացեալ Նահանգները, Քարվիլի մէջ, ամէն տարի, բորոտներէն 100էն 15ը առողջացած կ՚ելլէին այդ հաստատութենէն։ 1955ին, Ամազոնի վրայ Սան Բաբլօ տէ Լորէթօ, Պերուի ամենամեծ գաղութը, իր առաջին առողջացած հիւանդները ճամբեց։

(Շար. 1)

ԳԵՂԵՑԻԿ ՔԱՂՈՒՇԱՆ ԿԱՄ
ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐԻՆ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄԸ

ԳՐԵՑ՝ ՄԱՔՍ ՏԸՎԸԶԻ

Լիւպէն չուզեց աղջկան զգացնել թէ ձախողութիւն մը արձանագրած է բսաւ.

— Այո, դուն քնացած էիր, և չուզեցի անհանգստացնել...

Հակառակ իր այս պատասխանին, ներքին վախի մը նախազգացումը ունեցաւ, վախ մը որ կարծես շատ մօտ էր իրեն, իսկ աղջիկը հարցուց.

— Զայն քնացա՞ծ թողուցիր։

— Ոչ, ի վերջոյ արթնցուցի, և հրամայեցի որ հագուստները հագուի։

— Քանի որ այդպէս է սպասենք մինչեւ որ իր հագուստները հագուի։

Լիւպէն համաձայն գտնուեցաւ ու հարցուց.

— Բայց ի՞նչ պիտի ընենք մինչ այդ.

Աղջիկը Բալմանի նայեցաւ, ապա ակնարկը Լիւպէնի ուղղելով բսաւ.

— Քեզի պիտի պատմեմ մեր գաղտնիքը, որուն այնքան կը փափաքիս։ Կը յիշե՞ս այն պահը ուր քեզմէ պահանջեցի որ Բալմանը տանինք։

— Անշուշտ թէ կը յիշեմ.

— Անկասկած որ զարմացար այդ առաջարկիս համար, մանաւանդ որ մենք անծանօթներ էինք.

Ու հիմա քիչ մը ետ պիտի երթամ, ստուգելու համար թէ ինչ կը յիշես իմ արկածախնդրական կեանքէս.

Լիւպէն զարմացաւ, մինչ աղջիկը շարունակեց.

— Կը յիշե՞ս այն մեծ ընդունելութիւնը զոր Տիզըլները տուին երկու տարի առաջ....

Լիւպէն պահ մը աչքերը փակեց ու մտաբերեց անցեալը, հիմա ամէն բան կը յիշէր... յիշեց նաեւ թէ ո՞վ էր այս աղջիկը....

Լիւպէն այդ առիթէն օգտուելով, մտած էր այդ պալատին դրասենեակը, բացած էր մեծ դրամարկղը որ լեցուն էր գոհարեղէններով.... Այդ պահուն երկնագոյն հագուստ հագած աղջիկ մը ներս մտաւ.... Այդ աղջիկը Քաղուշան էր... Լիւպէն աչքերը բանալով բսաւ.

— Ա՜հ... երկնագոյն հագուստով աղջիկն ես...

Աղջիկը գլուխը հակելով բսաւ.

— Այո, Պ. Լիւպէն, ես էի այդ երկնագոյն հագուստով աղջիկը... ու որուն մէջ մեծ երախտագիտութիւն մը կը պահեմ մինչեւ այսօր քեզ նկատմամբ այն մեծ վեհանձնութեան համար զոր ցոյց տուիր ինծի...

Լիւպէն յիշեց որ աղջիկը մեծ վտանգի մը ենթարկուած էր... ու ինք մեծ գթութեամբ և աննկարագրելի վտանգներու ենթարկուելով ազատած էր աղջիկը, անպատուուելէ, ու խոշտանգուելէ։

Աղջիկը շարունակեց.

— Իսկ Ոսքրանէրներուն երեկոյթին երբ իմ տաղաւարիս մօտ ու առաջարկեցիր որ բախտդ նայիմ, ես անմիջապէս քեզ ճանչցայ, քանի որ մեր առաջին հանդիպումէն ետք շատ հետաքրքրուած էի քեզմով, ու մօտէն ուսումնասիրած էի կեանքիդ պատմութիւնը։ Հետեւաբար ըսի պատմել ինչ որ գիտէի քու մասիդ, յետոյ քեզմէ խնդրեցի որ Բալմանը տանինք, որովհետեւ Շառլիք պիտի սպանէր զայն, երկու տարի առաջուան այդ արկածախնդրութեան պատճառաւ։ Հետեւաբար դուն ինծի համար պաշտելի Արսէն Լիւպէնն ես։

Լիւպէն գոյն ընդմիջելով բսաւ.

— Լաւ, խոստովանութիւնդ մի շարունակեր...

Ու ոտքի ելլելով մօտեցաւ դրան և մէկէն բացաւ զայն, որուն սեմին վրայ կանգնած էր Շառլիք, ատրճանակը ձեռքին։

Լիւպէն ժպտելով բսաւ.

— Լաւ կ՚ըլլայ որ այս գեղեցիկ վանդակը մտնես, այցելութեանդ կը սպասէի արդէն, հակառակ քիչ առաջուան. մանաւանդ որ այս ատրճանակն ալ մինչ ձեռքիդ մէջ կը պահես։

Շառլիք ներս մտաւ, ակնարկ մը նետեց Բալմանի, Քաղուշայի և Լիւպէնի վրայ, ու բսաւ.

— Ի՜նչ գեղեցիկ հաւաքոյթ մըն է։

Քաղուշայի դէմքին գոյնը նետեց, իսկ Լիւպէն ձեռքը գրպանը տանելով ամուր մը բռնեց խաղալիք ատրճանակը ու բսաւ.

— Կը կասկածէի Բալմանի թղթատարը գտած ըլլալուդ, սակայն կը տեսնեմ որ ճիշդ ես եղեր։

Շառլիք ժպտելով պատասխանեց.

— Հասկցա՞ր որ Վիքէթ ամէն բան բսաւ ինծի.

— Ամէն բան հասկցայ.

Քաղուշա այս խոստովանութիւնը լսելով բսաւ.

— Ի՞նչ... Վիքէ՞թ...

Շառլիք ծաղրական ձայնով մը բսաւ.

— — Վիքէթ չդաւաճանեց ինծի, ու հակառակ քիչ մը առաջ տուած կոչերուդ, հաւատարիմ մնաց ինծի, և կէս առ կէս կը պատմէր ու կիմացնէր քու բոլոր շարժումներդ....

ՀԱԼԷՊ (Շար. 23) Թարգմ. Վ.Օ.Զ.Է.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ԵՐԱԿԱՅԻՆ ԳԵՐՃՆՇՈՒՄԻ ԵՆԹԱԿԱՅ ԱՆՁԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Երակային գերճնշումի դէմ ամէն օր նոր դեղեր կ՚ելլեն հրապարակ։ Բժիշկը կը անօրինէ յարմարագոյնը հիւանդին համար։ Սակայն այս նոր դեղերը, հակառակ իրենց մեծ ազդեցութեան, բաւական չեն երակային գերճնշումը դարմանելու։ Միշտ անհրաժեշտ է բարեկարգել ապրելու կերպը և սննդառութիւնը։

Դարձեալ, այս հիւանդները միակ պատասխանատուներն են իրենց սպառնացող վտանգներուն, որովհետեւ, բժշկական ամէնէն սքանչելի դարմանումը ապարդիւն կը մնայ, եթէ ապրելու, ուտելու որոշ կանոններ չյարգուին։ Գերճնշումի ենթական, որուն օգնութեան կը հասնի բժիշկը, պէտք է հասկնայ իր հիւանդութեան խորունկ պատճառները։

Գերճնշումը յանկարծական ու ամբողջական հիւանդութիւն մը չէ կրիփին կամ թոքատապին նման։ Ընդհակառակն, յաճախ կը յառաջանայ անզգալի։ Կը սկսի բարոյական թէ ֆիզիքական բազմաթիւ ցնցումներէն, որոնց յարձակման ենթակայ ենք ամէնքս, կը ստանայ լուրջ բնոյթ՝ մեր անխոհեմութիւններով և չափազանցութիւններով։

Գոյութիւն ունի՞ն նախազգուշական միջոցներ գերճնշումէ խուսափելու համար։ Այո՛, անկասկած։ Մշակ կամ բանուոր, մարդը երբ կ՚աշխատի բնութեան ծոցին մէջ իր մարմնական ոյժերը միայն կը սպառէ։ Յոգնութիւնը կ՚անհետանայ երբ հանգչի։ Քաղաքներու բնակչութիւնը որ օրէ օր կ՚աւելնայ, իր ջղային ոյժերը կը սպառէ և չի հանգչիր, գերյոգնութիւն ու անձկալի հոգեվիճակ կը ստանայ։

Արդի կեանքի կշռոյթը ճիգեր կը պահանջէ մեզմէ և այդ ճիգերը ի վերջոյ կը բարձրացնեն երակային ճնշումը։ Պէտք է ստեղծել մտային առողջապահութիւն մը, որ առաջ ըլլայ գերճնշումէն պաշտպանուելու, ինչպէս գոյութիւնը մարմնական առողջապահութիւն մը, որ կը պաշտպանէ մանրէներուն դէմ։ Դժբախտաբար, փոխանակ հոգեկան պաշտպանութեան օրէնքներ սորվեցնելու մարդոց, ընկերութիւնը կը քաջալերէ մտային յարձակումի բոլոր ձեւերը։ Հոգեկան և երակային ախտաւոր վիճակները կ՚աւելնան։ Վիճակագրութիւններու համաձայն՝ գերճնշումը աւելի շատ կը մեռցնէ քան խլիրդը և թոքախտը։

Երբ արթուն ենք, մեր երակային ճնշումը կը բարձրանայ, իսկ քունի մէջ՝ թեթեւօրէն կ՚իջնէ։ Գերճնշումի ենթակայ անձերուն առաջին կանոնը պէտք է ըլլայ բաւականաչափ քունը։ Այսինքն ամէն գիշեր իննէն տասը ժամ քնանալ։ Անքնութեան դէմ դեղ գործածելը նուազ վնասակար է այս պարագային, քան բուն իսկ քունի պակասը։ Ծանօթ է թէ վերջերս սկսան երկարատեւ քունի դարմանումներով բուժել գերճնշումէ տառապողները։ Քունի ընթացքին կը հանգչին հոգեկան բարձր կեդրոնները, կը դադրի հոսանքը զոր մասնաւոր ամէն ճիգ կը պարտադրէ երակներուն, ուղեղը լաւագոյն կ՚օգտուի արիւնով սնուելու համար։ Միւս կողմէ, մկանները կը թուլնան, կը տիրապետէ փարասիմպաթիք ջղային դրութիւնը որ յառաջ կը բերէ երակներու ընդլայնում և ասով իսկ՝ կ՚իջեցնէ երակային ճնշումը։

Գիշերները հարկ է զգուշանալ վէճերէ, քալելով պտոյտ մը կատարել երեկոյեան, թեթեւ ճաշել և քնարեր գիրքեր կարդալ, փոխանակ ոստիկանական վէպերու, որոնք կը գրգռեն ջիղերը։

Անհրաժեշտ է նաեւ հոգեկան պրկուած վիճակին թուլացումը, որուն հետեւանքով արեան շրջանն ալ կը խանգարի։ Գերճնշումի ենթական յաճախ անձկալից մէկն է, մտահոգ է իր գերճնշումի թիւերուն համար, կը մտատանջուի իր գործերով կամ որովհետեւ չէ յարգած պահեցողութեան կանոնները։ Այս բոլորը աւելի կը սաստկացնեն իր հիւանդութիւնը։

Ճիշդ է որ արդի «հանգստաբերներ» դեղերը կ՚օգնեն անձկութեան դէմ մղուած պայքարին, բայց անվտանգ չեն, այս պատճառաւ, յաճախ կը բերեն անտարբեր գաղափարութիւն մը ամէն բանի հանդէպ։ Նախընտրելի է հանգչիլ սորվիլ, առանց այս դեղերու օգնութեան։ Երկարիլ կիսամութին մէջ, հեռացնել ամէն մտածում, կերպով մը մաքրել ուղեղը, շատ դժուար կրնայ թուիլ զբաղած մարդու մը։ Սակայն մարմնին գերճնշումը կը խաղաղի միայն երբ միտքը պարապ ու հանդարտ է։

Չափազանց խղճահարութիւններ կամ զայրագին կեցուածքներ կը բարձրացնեն երակային ճնշումը։ Կարելի եղածին չափ քիչ մարդ տեսնել, խուսափիլ ամէն տեսակ վիճաբանութենէ։

Մինչ ամենէն փոքր յուզումէն գերճնշումը մէկէն կը բարձրանայ, բնականոն վիճակին կը վերադառնայ դանդաղօրէն։ Այս կերպով որոշ հետք կը թողու և վտանգաւոր կը դառնայ անոնց մօտ, որոնք արդէն իսկ բարձր երակային ճնշումին ենթակայ են։ Ծանրութեան, ծխախոտի և սուրճի հարցերը մասնաւոր կերպով կը մտահոգեն բարձր ճնշումով անձերը։ Այս մարդերուն մէջ չկայ որոշ կանոն։ Բացարձակապէս հրաժարիլ անոնցմէ երբեմն աւելի վնասակար կը դառնայ՝ ծնունդ տալով անձկութիւններու։

Անտարակոյս ծխախոտը վնասակար է։ Նիկոթինը կծկելու յատկութիւն ունի և կրնայ սեղմել արդէն իսկ պրկուած երակ մը։ Ծուխին մէջ գտնուող բնածխային թթուն զոր կը շնչենք, կը դանդաղեցնէ հիւսուածին փոխանակումները և կ՚աւելցնէ թոյները մարմնին, որ արդէն դժուար կը կատարէ զանոնք արտաքսելու գործը։ Ծխամոլները աստիճանաբար վարժեցնելու է հրաժարիլ ծխախոտէն. ճաշէն վերջ գլանիկ մը վառել այնքան ալ վտանգաւոր չէ, եթէ ենթական սրտախտի ենթակայ չէ։

(Շար. 1)

ՄԵՐ ՈՒԽՏԸ ԵՒ ՄԵՐ ԿԵԱՆՔԸ

Մեր կեանքը հայելին է մեր ուխտին։ Բաւական չէ ուխտեալ քրիստոնեայ մը երեւալը, այլ պէտք է մեր ուխտը ապրիլ՝ մեր քրիստոնէական կեանքին մէջ։

Հնդկաստանի մէջ երբեմն կը դիտենք մարդագազան գայլեր, երբեմն ալ գայլագազան մարդեր, բայց վայրկեան մը վերջ երբ պատկերները նկարագրուին, կը տեսնենք որ մարդագազան գայլը գայլ ըլլալէ չէ դադրած, գայլագազան մարդն ալ մարդ ըլլալէ։ Մեզի կը մնայ երեւոյթը չշփոթել իրողութեան հետ։

Ես երբեմն կը փորձուիմ ըսել, թէ երեսպաշտ եմ, բայց երբ հայելիին նայիմ, ներմակ մազերս կը բռնեն ինծի դէմ, ձեռք այդ պահուն ուրիշ փորձով մըն ալ կ'ուզեմ երեսպաշտ երեւալ. արդէն, կ'ըսեմ, հայելին ատուած է, ի՞նչ ըսել։ Կրնամ հայելին փոխել եւ երկ մազերս յատակին ներմակ երեւնալ, կը ներկեմ. Հապա դէմքս կնճիռնե՞րը, հապա ձեռքիս դողդողա՞լը ինչ ընեմ...

Երեւոյթը պէտք չէ շփոթել իրողութեան հետ։

Հայ ազգը 3000 տարիներու կեանքի փորձառութիւնն ունի, եւ երբ մենք հարազատ զաւակներն ենք այդ ազգին պէտք է արժեցնենք մեր պապերու ուխտը։ Կեանքի մէջ երբեմն կը հանդիպինք այնպիսի դէպքերու, զորս դիմագրաւելը նոր ազգերու համար փորձառութեան կը կարօտի, բայց մենք հայ զաւակներ՝ երկ չունենք մեր պապերու փորձառութենէն օգտուիլ, ամօթ է մեզի։ Մեր պապերու ուխտը արժեցնենք մեր կեանքին մէջ։

Կ'ընդունիմ որ դիւրին չէ փրող պայմաններու տակ զանազան սերունդ անցընել, նաեւ որ մեզմէ շատեր իրողութիւնները կը դիտեն ակնոցով։ Այնպէս որ իրենց գործածած սեւ ակնոցով ներմակը կը սեւցնեն, կարմիր ակնոցով՝ կը կը կարմրցնեն։ Մեզի կը մնայ երեւոյթը չշփոթել իրողութեան հետ։

Որպէս հայ կրօնական, կ'ուզեմ արտայայտուիլ կրօնականց եղբայրներուս մասին։ Հայաստանի կրօնականները իրենց կարգին, մենք արտասահմանի կրօնականներս ալ՝ մեր կարգին յուռթ իրողութիւններու առջեւ կը գտնուինք, բայց ո՛չ մէկ փառք գոյութիւն ունի մեզի համար, երբ մենք իրողութիւնները չփոթենք երեւոյթներու հետ։ Հակառակ պարագային՝ մենք պատասխանատու կը մնանք պատմութեան առջեւ եւ պատասխանատու մեր ուխտին։

Եւ ի՞նչ է հայ կրօնականի ուխտը–

Առաջին՝ մեր նախնական ուխտն է մեր ժողովուրդին Աւետարանի լոյսով առաջնորդել եւ քրիստոնէական կեանքի։ Լսենք Աւետարանի պատգամը այս մասին (Ղուկաս ԺԷ. Դ[illegible])։ «Զի ահա արքայութիւնը ձեր ներսիդին է»։ Ապա ուրեմն մեր ժողովուրդը արքայութեան առաջնորդելու ատենը արքայութիւնը իրենց մէջ հաստատելն է։ «Իմ մայրս եւ եղբայրներս անոնք են որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն եւ կը կատարեն»։ Ուրեմն մեր՝ հոգեւորականներուս պարտականութիւնն է մեր կեանքի մէջ ցոյց տալ ո՛չ թէ խօսքով այլ գործով, թէ Աւետարանի արքայութիւնը հիմնուած է անկեղծ սիրոյ եւ անխտրական եղբայրութեան վրայ։ Այս մէկն է մեր ուխտը քրիստոնէութեան։

Երկրորդ՝ հայ կրօնականի ուխտն է ամենուրեք հայ ժողովուրդը հայ եկեղեցիով պահել ամրացած, որպէս «Մի հօտ եւ մի հովիւ»։ Օրինակ՝ հօտ Ամերիկայի մէջ Աստուծոյ արքայութիւնը մենաշնորհ ըրող այնքան աղանդներ եւ իրերամերժ քրիստոնեայ աղանդներ կան, որոնցմէ ոեւէ մէկը մեզի արքայութիւն չ'առաջնորդեր։ Մեզի կը մնայ անբաժան պահել հայ ժողովուրդը հայ եկեղեցւոյ բեմերուն տակ եւ մեր Սուրբ Վարդանանց եւ Սուրբ Ղեւոնդեանց ուխտով ապրիլ, որպէս հայրենասէր եւ եղբայրասէր ժողովուրդ համայնք։ Սերնդէ ի՞նչ լաւ բաներ որ լսենք եւ տեսնենք Հայաստանի մէջ եւ Մայր Աթոռի շուրջ, մանաւանդ պէտք է ըլլանք կեանքին մեր եղբայրներուն ու քոյրերուն, որոնց անկեղծ եղբայրները ենք ամենուրեք, իրենց զաւակներուն յաջողութեան եւ ուրախութեան։ Որպէս համեստ հովիւ մեր պարտքն է մեր անձը զոհել մեր ժողովուրդի երջանկութեան համար։ Ահա մեր երկրորդ ուխտը։

Երրորդ՝ կը փափաքիմ գրութիւնս վերջացնել Վեհափառ Վազգէն Ա–ի նիւթական պատգամովը՝ յիշուած Էջմիածին ի Մարտ թիւի խմբագրականին մէջ։ Տեսէք թէ ներկայիս ինչպէս կրօնականներու պէտք ունինք, Վեհափառը կ'ըսէ. «Մենք կը փափաքինք արագ թափով պատրաստել վարդապետներ եւ քահանաներ Դուք ալ մեզ զինեց եւ կը սպասենք, թէ ինչքան մեծ է կարիքը հոգեւոր մշակներու։ Կ'րդանք շատ վերջերս ստացանք մեր տուրքը, բայց առաւել կարեւոր է մեզ համար զինուոր թէ ի՛նչ կայ վերջերին տակ։ Այս ոգւով է որ մենք պիտի առաջնորդուինք»։

Ահա ա՛յսպէս պարտինք մեր ուխտը արժեցնել մեր կեանքին մէջ ամենուրեք։

ՀՈՎԻՒ ՍԴԵՍՄԻ

Վայախիա

ԾԻԾԱՂ

Եղուարդ զինուորութենէ մի քաղաքին Կաս տը Լիոնի կայարանին մէջ հանդիպեցաւ իր ծանօթին, որոնք եկած էին զինքը դիմաւորելու եւ իրեն յայտնեցին որ պանդոկապետը զիրենք դուրս նետած էր ուրիշի մը տալու համար իրենց բնակած սենեակը, ինչու որ երկար ատենէ ի վեր չէին վճարած պարտքերնին։

Այս խնդրոյն վրայ որ տեղեկացաւ Եղուարդ, վալիզները ձեռքը սկսաւ անոնց հետ միասին, մինչեւ կէս գիշերները սենեակ փնտռել պանդոկի մը մէջ։

Թափառականներ երկու ոստիկաններ ճամբան զիրենք կեցնելով հարցուցին թէ ի՞նչ կ'ուզէին։ Երբ տեղեկացան անոնց հոգեկան թափառական պատճառը, ոստիկաններէն մին՝

— Եկէք մեզի հետ. Այս գիշեր պանդոկին մէջ մէկ կայ որ ձերբակալելու եկած ենք։ Թող անմիջապէս անոր սենեակը պատ կ'ըլլայ եւ պանդոկապետը ձեզի կը յանձնէ զայն։

Եւ խեղճալքը գործը յաջողեցաւ....

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՍ ՆՄԱՆ ՉԿԱՅ

Հայրենիքիս նման չկայ ողջ աշխարհում ուրիշ մի վայր,
Չես գտնի դու նրա նման ջերմ հոգատար ուրիշ մի մայր.
Երջանկութեան աղբիւր է նա, մի՛ որոնիր աղբիւր մի այլ,
Հազար ու բիւր խինդի աղբիւր հայրենիքիս նման չկայ։

Հայրենիքիս սրտում այնքան նոր անտառներ, լճեր բազում,
Դաշտեր վարար ու ծաղկուն, ծովեր ծփուն, լեռներ յաղթ.
Պուրակներից ու մարգերից անմահական ջուր է վազում,
Վարար ջրով ու լեռներով հայրենիքիս նման չկայ։

Գործարաններ պէսպէս, հսկայ, աշխատանքի եռուն խանդով,
Բիւր ձեռքեր հիւսացած, կամքով յաղթ ու եռանդով.
Նրանք անդադար խոր քաղցքին աշխարհին հինը, մութ եւ անբադ
Երգով տալով, յոյսի փայլով հայրենիքիս նման չկայ։

Ու դաշտերում անծայրածիր ծիլ ու ծաղկի ցնծուն ծիծաղ,
Այգիներում իմ հայրենի քաղցր պտուղ, մրգերի ծառ.
Հովիտներում առատաբեր բացուած վարդեր, երգող ծիծառ
Նախշերով, կարկաչներով հայրենիքիս նման չկայ։

Մեր աշխարում անուշ փթթած բամպակներու ծաւալուն ծով,
Բամպակներու կնգուզներին աւելի ծով ու գոյնին ցող.
Ահա արեւ համայնական ամէն մարդու վառ հովանի,
Ծաղկուն բերքով, ուրախ զրոյց հայրենիքիս նման չկայ։

... Հայրենիքիս անուան վայել ի՞նչ գրեմ ես, որ վառ հնչի,
Այսպէս անուշ հայրենիքիս թէ երգս տամ, երգս է չնչին.
Կեանքս էլ, սրտս էլ թէ տամ, քիչ է նրա կեանքին, նրա սէրին,
Իմ թանկագին վառ եւ անգին հայրենիքիս նման չկայ։

ԱԶԱՏ ՎՇՏՈՒՆԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողովը պատիւ ունի հրաւիրելու Միութեան բոլոր իրաւասու անդամները, որպէսզի ներկայ գտնուին մեր Ընկերակցութեան 46րդ Ընդհ. Ժողովին, որ պիտի գումարուի Շաբաթ օր, 21 Նոյեմբեր 1959, առաւօտեան ժամը 9.30ին, Միութեան Կեդրոնական Գրասենեակին մէջ 250 Ֆիֆթ Էվընիւ, Նիւ Եորք, Ն.Ե.։

Եթէ օրինական մեծամասնութիւն մը ներկայ չըլլայ վերոյիշեալ թուականին, այս ծանուցումը պիտի նկատուի երկրորդ հրաւէր Ընդհանուր Ժողովի, որ պիտի գումարուի ՇԱԲԱԹ եւ ԿԻՐԱԿԻ, 5 եւ 6 Դեկտեմբեր 1959, առաւօտեան ժամը 9.30ին, ՕԹԷԼ ՌՈՒԶՎԷԼԹԻ մէջ, Մէտիսըն Էվընիւ եւ 45րդ փողոց, Նիւ Եորք, Ն. Ե.։

Բոլոր իրաւասու անդամները որ ներկայ պիտի ըլլան այս ժողովին, օրինական մեծամասնութիւն պիտի կազմեն։

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. *Ընդհանուր Տեղեկագիր 1958 Տարեշրջանի։*
2. *Ընդհանուր Հաշուետուութիւն 1958 Տարեշրջանի։*
3. *Ընտրութիւն Կեդր. Վարչ. Ժողովի իրենց պաշտօնավարութեան շրջանը աւարտած անդամներու տեղ։*
4. *Առաջարկներ եւ Թելադրութիւններ։*
5. *Ուղերձներ։*

Ի ԴԻՄԱՑ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎԻ

Ատենադպիր	Ատենապետ
Մ. Մ. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ	Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Նիւ Եորք, 10 Օգոստոս 1959

ՍԻՆԵՄԱ ԷԼ-ՇԱՐՔ

Երկուշաբթի 24 Օգոստոսէն սկսեալ կը ցուցադրէ Մեծ արկածախնդրութիւն մը որ լի է ցնցիչ տեսարաններով, բուռն սէրը իր զանազան տեսակներովը, անմեղ կոյսի մը, կրքոտ կնոջ մը եւ քաջի ու ազնիւ արարածի մը։

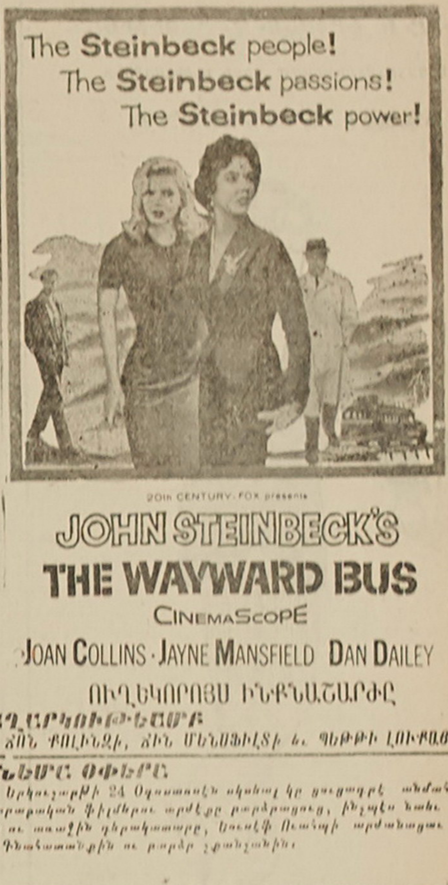
The Steinbeck people!
The Steinbeck passions!
The Steinbeck power!

20th CENTURY-FOX presents

JOHN STEINBECK'S

THE WAYWARD BUS

CinemaScope

JOAN COLLINS · JAYNE MANSFIELD DAN DAILEY

ՈՒՂԵԿՈՐՈՅՍ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԸ

ԽՈՂԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ

ՃՈՆ ՔՈԼԻՆՍԻ, ՃԷՅՆ ՄԱՆՍՖԻԼՏԻ եւ ՊԵԹԹԻ ԼՈՒՔԱՍԻ

ՍԻՆԵՄԱ ՕՓԵՐԱ

Երկուշաբթի 24 Օգոստոսէն սկսեալ կը ցուցադրէ անմահ վէպը որ արաբական ֆիլմերու արժէքը բարձրացուց, ինչպէս նաեւ բեմադրիչն ու աստղին գերակատարը, Եուսէֆ Ուահպի արժանացաւ Պապական Գնահատանքին ու բարձր շքանշանին։

ԽՈՍՏՈՎԱՆԱՆՔԻ ԱԹՈՌԸ

ԽՈՂԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ

ԵՈՒՍԷՖ ՈՒԱՀՊԻԻ եւ ՖԱԹԷՆ ՀԱՄԱՄԱՅԻ

Ամէն առաւօտ մասնաւոր ցուցադրութիւն մանկանց կանանց։

մօտաւորչ էր, որուն մէջ անոր սենեակը երթալ եւ հասկնալ անոր տառապանքին վիճակը։ Սենեակը ինք կ'ուզէ եւ իր ձեռքովը կը տաքցնէր վիճակը։ Շիտակը այն է որ, անկողինը յարդարելու համար ամէն օր բաներու պէտք չըզգար, խեղճը պառկած ըլլալով, բայց իր չափիկեն ուրիշ վերմակ չի փնտռեր։

— Ո՞վ գիտէ, Թանիւսարն ալ ինչ մէջտեղը կը գտնուի....

— Այո, ինքզինքը պիտի սպաննեցնէ... ինչպէս ոտքերուս ծայրը կոխելով վեր ելայ, երբ դրան մօտեցայ, ծակէ մը դիտեցի ներսը. Թէպէտ դուռը բանալու թեթեւ կերպով, պատասխան մը չստացայ։ Այդ պարագային սենեակին դուռը մինչեւ կէս գոցուած է, բանալով գլուխս ներս մտայ։ Ո՞վ գիտէ ինչ սոսկալի տեսարան է ան։ Անտրէան բոլորովին մերկ վիճակի մէջ գետինը պառկած էր։ Բայց նիհար մոմ մը կը վառէր սեղանի մը վրայ, որուն մօտ էջերը բաց Ս. Օգոստինոսի մէկ գիրքը անխնամ թողուած էր։ Խեղճը ամբողջ կարգադրուած ժամանակ խոր քունի մէջ ընկղմած էր յոգնութենէն։

Այդ ատենն էր որ տեսայ անոր մէջքին վրայ դառնալ մտրակի հարուածներու վէրքերը։ Այս բանը պէտք էր հասկնալ, երբ ան ամէն անգամ չարչարուելու կամ քաշելու, ցաւագին արտայայտութիւններ ցոյց կու տար իր դէմքին վրայ։

Տիկին տը Բէլֆոռ Արմանին խօսքերը ընդմիջելով եւ ... անոր ըրած այս յայտնութիւններէն, ... անոր ... բաւ անոր։

— Սիրելի՛ս, պէտք է աշխատիլ որ հրաժարի եղբայրդ ինքնասպանութենէ. ինչ որ Սէն Լօրանի երէցը խոստովանահայր ըլլալով պէտք է հասկնալ անոր մանրամասներէն պատմել ամէն ինչ այդ մասին հոգեւորական։

կամաց գլուխը շարժելով հառաչ։

— Անտրէան իր արցունքին մէջ անդրդուելի է։ Ես կը փոխեմ որ իր մարմինը այս տարիքին խարազանելով ու ատելով, վերջապէս վերջ տայ իր կեանքին։ Մինչեւ որ քրիստոնեութեան ծայր աստիճանին չհասնի, չի քնանար ան։ Ամէն օր առանց ընդմիջման 12 ժամ աշխատանքն ալ մտադիր է անոր Անտրէան կը կարդայ աղօթք եւ աստուածաշունչ։ Ան պէտք է վարէ անդորր ու հանդիսաւոր կեանք մը։ Կ'ուզէի որ ան փորձէր համբերութեան մը ձեռնարկել, բայց կը զգամ որ պիտի մերժէ այս մեր առաջարկը, եւ ալ գիտէ զուցէ որդեգրելով մեզմէ բաժանուիլ ու չվերադառնալ անգամ մըն ալ։

Ժաննա — (Լուրջ եւ մտախոհ երեւոյթով մը), ո՛չ, ո՛չ, ան պէտք չէ բաժնուի մեզմէ։ Ան մեզ հետ պէտք է ապրի, ան՝ որ զղջացած է իր մեղքերուն վրայ։ Արման կ'ուզե՞ս որ ես զայն մէկ կողմ կանչելով խօսիմ անոր երկնային արդարութեան մասին, խօսիմ անոր թէ բարին Աստուած չար դէմ Մեղքին դէմ է, անոր այս ընթացքէն, եւ պիտի ջանամ զայն համոզել, նաեւ թէ իր գործած բոլոր մեղքերը ներուած եւ արժանացած է երկնային պարգեւ չնորհելու։ Այն ատեն, դուն ալ պիտի տեսնես որ, ճարտարութեան ու համոզիչ լեզու մը գործածելով, ինչպէս պիտի յաջողիմ զայն հոն կեցնելու իր որոշումէն, կամել մեզի մեր տուն հետ։

— Արդէն, ես ալ նկատելով որ այս վիճակը պիտի փճացնէ իր կեանքը, այդ ընթացքէն հեռացնելու համար զայն միջոց մը փնտռեցի։

— Ճի՞շդ կ'ըսէք։

— Այո։ Հիմա պիտի ըսեմ որ դուն ալ հասկնաս զայն։ Դիտես որ բարեկամութեան ժամանակ Ժէրման Բոյէ եւ Լէօն Բօլան, Սէն Լուիի մէջ ինծի փոխանորդապար կացնեն։ Ժէրման, Սէն Վէնսան տը Փօլ եկեղեցիին աղաւաղութեան մէջ գտնուող պաշտօնեային այնքան ազնուութիւններ ըրած է որ, ան անկէ վերջ երբեք դժգոհութիւն չէ յայտնած իր առաջուան թաղակին

Հ. Բ. Ը. Մ. Հ. Ե. Ը.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ

Կազմակերպութեամբ

Հ. Ե. Ը. Ի ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ

ՅԱԿՈԲ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐԸ

ղեկավարութեամբ՝ ՎԱՀԷ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆԻ

=Տեղի կ'ունենայ=

Կիրակի 6 Սեպտեմբեր 1959, երեկոյեան ժամը 9ին, Հ. Բ. Ը. Միութեան սրահը։

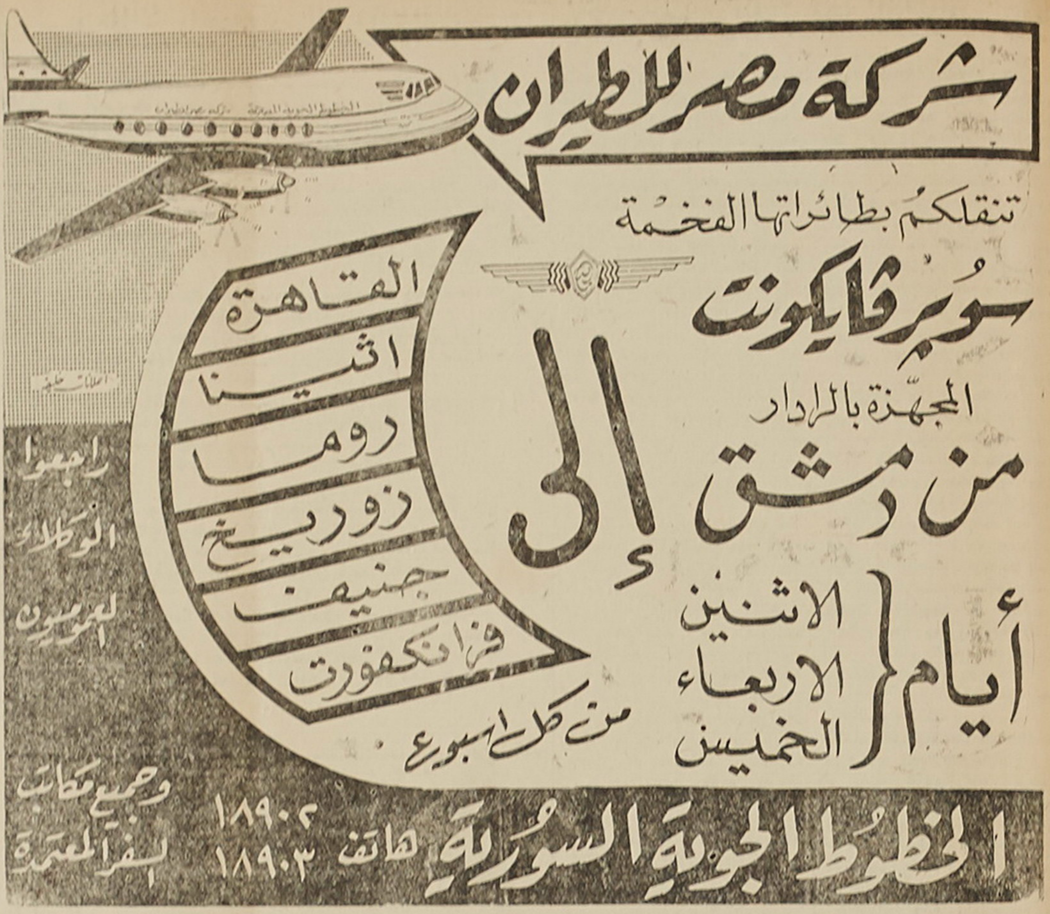

Օրաստ

Երկու փոքր ծանուցումներ կարդացի թերթերէն մը մէջ՝

ա) Երիտասարդ մը պատրաստ է ընելու բոլոր այն գործերը, որոնք տիկնոջ մը ամուսինը չուզեր ընել իր տանը մէջ, ամանները լուալ, սենեակները մաքրել, լուացք եւ սոխ տապկել եւայլն։

բ) Բարեկամուհիիս հետ վերջնականապէս խզուած ըլլալով կը փնտռեմ աղջիկ մը, որ անոր ինծի համար շինել սկսած փուլօվերը աւարտէ....

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հալէպի Ելեկտրական եւ Փոխադրութեան Հաստատութիւնը կը յայտարարէ թէ ծախու դրած է Ուիլլիս 53 մոդել Փիք Ափ ինքնաշարժ մը։

Գնել փափաքողները կրնան զայն տեսնել ամէն օր առաւօտեան ժամը 8—12, հաստատութեան կարաժին մէջ։

Տրուած գիներու առաջարկները կ'ընդունուին մինչեւ 31 Օգոստոս 1959։

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Հ. Բ. Ը. Մ. Հ. Ե. Ը.

ՀԱՐՑ ՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ԵՐԵԿՈՅ

Կազմակերպութեամբ՝

Հ. Ե. Ը. Ի ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆՈՂՆԵՐ

ՏԻԿ. Ա. ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՊԱՏՈՒԵԼԻ Լ. ՀԱՑՏՈՍԵԱՆ
ՏԻԱՐ Ա. ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ՏԻԱՐ Յ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ
ՏԻԱՐ ՀԱՅԿ ՊԱՐԻԿԵԱՆ

Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, 28 Օգոստոս 1959, երեկոյեան ժամը 8.30ին Հ.Ե.Ը.ի Ակումբին մէջ։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

Ուշադրութիւն ԹԱՅՏ ԼՈՒԱՑՔԻ ՓՈՇԻՆ ՄԻ ՄԻԱՅՆ ՏՈՒՓՈՎ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԱՅԼ ԵՐԲԵՔ ԿՇԻՌՔՈՎ
Tide

անուշութեանը համար։

Բարիզի ամենէն աւելի բազմանդամ, սակայն ամենէն աւելի աղքատ թաղին, Սէնթ Անթուանի մէջ հիմնած կահագործութեան գործարանին մէջ կարելի եղաւ զետեղել մէկ տարուան մէջ երկու հարիւր գործաւորներ։ Սըրիզ ալ յատուկ վճարատուն մը բացած է ուր կօշկակարին ալ ինչպէս կիներ ու աղջիկներ, որոնք երբ անգործ ձգուէին, ո՞վ գիտէ որքան աղտոտ անկիւններ պիտի ունենային անոնք։ Ի վերջոյ տիկին Շարմէլ ժամանակին աշխատած է ուղղութեան բերելու բոլոր այն կիները եւ աղջիկները, որոնք գիտէ եկած դէշ ընթացք մը եւ վատ անուն մը ունին։

— Բարեկա՛մս, գիտեմ բոլոր այս բաները։

— Այժմ, որչափ որ ժամանակի մը համար Բարիզէն հեռացած եմ, թշուառները եւ աղքատները սակայն, գրեթէ ենթարկուած չեն։ Բոլոր այս բաներու կազմակերպիչ մէկ մարդ ըլլալով միայն թէպէտեւ բոլոր ասոնք գործադրուած՝ գութ եւ կարեկցութիւն տրուած է թշուառներուն հանդէպ, բայց բան մըն ալ կատարուած չէ արդարութեան ճամբուն վրայ։

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզես, սիրելիս։

— Ժանն ինծի մտիկ ըրէ։ «Անկէ գրեթէ տասը տարի առաջ, իրիկուն մը, կամ աւելի շիտակը գիշեր մը, երկու հոգի Բարիզի վրայ նայող բարձր լեռներէն մէկուն գագաթին վրայ հանդիպեցան իրարու։ Ասոնք երկուքն ալ, ոտքի վրայ կանգնելու անկարող, բարեկենդանի գիշերուան գինովներուն նման քնած եւ յոգնած։ Իրենց աչքերուն առջեւ տարածուող այդ մեծ քաղաքը, իրենց մտքերուն ծայրամէ շատ ալ հեռու իրարու։ Այնպէս կը խօսէին իրարու հետ բարձր ձայնով մը։

«— Ահա ընդարձակ կրկէս մը։ Հոն ամենէն շատ ուժ ունեցողը կրնայ ամէն տեսակ չարիք գործել, կը տեսնե՞ս այդ ընդարձակ քաղաքը, հոն ով որ ժամանակ եւ դրամ ունի կրնայ ինքնագործութիւններ ընել, որքա՜ն գիտէ եկած աղջիկներ կան,

(ՇԱՐՈՒՆ. ԹԻՒ 162)

Ժանն.— (Արման խօսքը ընդմիջելով) կարծեմ մինչեւ հիմա որ անօթի կը կենայ։

Արման.— Դեռ տասնը ալ ինչ են սիրելիս, դեռ ամէն ինչ չես գիտեր դուն։

Ժանն.— Շատ լաւ գիտեմ որ անոր թեթեւ ալ լա Մէյերբէրի բառած փոքր երգերը արգիլելու համար մեր թափած ջանքերը ապարդիւն անցած։ Գիտեմ որ ամէն առաւօտ կանուխ, պարզ երեւոյթով մը պանդոկէն ելլելով, Անդրէա Թիօ կեղծ անունով, երկու հարիւր ֆրանքի չնչին թոշակով մը, վաճառատան մը մէջ առաւօտեան ժամը 8էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 6ը գրով կ'զբաղի։

Հակառակ որ մեր դրամովը կրնայ ան շատ լաւ ապրիլ, այս թշուառ կեանքը նախընտրած է։ Շիտակը ըսելով այսպիսի զգօնութիւն մը ոչ միայն օրինակելի է, այլ եւ փողոցի Աստուծոյ կողմէ ներուած պիտի ըլլայ անոր բոլոր մեղքերը։

— Սիրելիս, եթէ ամէն բան գիտցած ըլլայիր, այս բաներուն ալ այնքան կարեւորութիւն չպիտի տայիր։

— Ժանն.— (Այլայլած երեւոյթով մը) Ըսէ Արման, ըսէ, ամէն ինչ գիտնալ կ'ուզեմ։

— Անդրէային ամբողջ մարմինը անհալի վէրքերով շըրջապատուած է։

Տիկին տը Բէրկող զարմացած ձայնով մը ըսաւ.

— Սակայն այս զարհուրելի վիճակ մըն է, ըսէ, ըսէ, ինչպէ՞ս ենթարկուած է ան այս վիճակին։

— Կ'ուզե՞ս հասկնալ թէ ինչպէ՞ս կարողացեր եմ տեսնել անոր այս վիճակը։

— Այո՛։

— Այդ պարագային, կը յայտարարեմ որ այս իրիկուն մինչեւ ուշ ատեն Յէրման Ռոժէի եւ Լէօն Ռոլանի հետ միասին աշխատեցայ։ Ժամը երկուքն էր երբ անոնք մեկնեցան։ Երեկոյեան ճաշի ժամանակ Անդրէա շատ գունաթափած էր, եւ ինքն ալ արդէն յայտնեց թէ անհանգստութիւն մը կ'զգայ։ Իրիկուանը

ԲԱՐԵԲԱՍՏԻԿ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Անցեալ Ուրբաթ գիշեր, Թարթուսի մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութեան արարողութիւնը Դամասկոսի «Հալիմ» յայտարարութիւններու հաստատութեան ընդհանուր քարտուղար, ՂԱԶԻ ՄԱՆՍՈՒՐԻ եւ Թարթուս քաղաքի երեւելի առեւտրականներէն Ապտիւլրահման Շաարի աղջկան Օր. ԻՀՍԱՄ ԷԼ ՇԱԱՐի։

Այս ուրախ առթիւ «Սուրիա»յի խմբագրութիւնը իր ջերմ խնդակցութիւնները կը յայտնէ իր բարեկամին, [illegible] Ղազի Մանսուրի, ու երջանիկ կեանք մը կը մաղթէ խօսեցեալ զոյգին։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԹՂԹԱԴՐԱՄ	
Իրաքեան տինար	950
Յորդանանեան տինար	1000
Եգիպտական	685
Սթերլին պանքնոթ	1005
Սթերլին չէք Լ. ա	1000
Սթերլին չէք ազատ	1019
Տոլար պանքնոթ	360,00
Տոլար չէք	360,00
Տոլար հեռագիր	362,00
Լիբանանեան	114,75
Ֆրանսական 1000 ֆրանք	730
Իտալական 1000 լիրէթ	575
Զուիցերական ֆրանք	83
Գերմանական Մարք	85
ՈՍԿԵԴՐԱՄ	
Անգլիական հնչուն	34,00
Թրքական րէշատ	35,75
Թրքական րէշատ դաշի	30,50
Մեքսիքական [illegible]	260